

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuis- koulutustuesta annetun lain 12 a ja 14 §:n sekä Koulutusrahastosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä toukokuuta 2013 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain 12 a ja 14 §:n sekä Koulutusrahastosta annetun lain muuttamisesta (HE 44/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Pekka Paaermaa, sosiaali- ja terveysministeriö
- varatoimitusjohtaja Anja Laatonen, Koulutusrahasto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Suomen Yrittäjät ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi aikuiskoulutustuesta annettua lakia ja Koulutusrahastosta annettu lakia.

Aikuiskoulutustuessa sovitellun tuen ehtoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että täyden suojaosan määrä kuukaudessa korotettaisiin 250 euroon. Lisäksi aikuiskoulutustuen enimmäiskesto aika ehdotetaan pidennettäväksi 19 kuukauteen.

Ammattitutkintostipendin määrä ehdotetaan korotettavaksi 450 euroon niiden henkilöiden

osalta, joilla ei ole perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa. Perusmääräiseen ammattitutkintostipendiin ehdotetaan tehtäväksi indeksitarkistus. Lisäksi ammattitutkintostipendin hakumenettelyä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi ja stipendin määrän tarkistusväliä pidennettäväksi kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan aikuiskoulutustuen sovitellun tuen täyden suojaosan korottamista 250 euroon kuukaudessa ja aikuiskoulutustuen enimmäiskestoajan pidentämistä 19 kuukauteen. Lisäksi ammattitutkintostipendin määrä porrastetaan siten, että stipendi on 450 euroa niillä stipendin saajilla, joilla ei ennestään ole perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa. Tavoitteena on parantaa työssä käyvien aikuisten mahdollisuuksia kehittää osaamistaan työuransa aikana ja työn ohessa. Valiokunta pitää ehdotuksia kannatettavina ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Aikuiskoulutusjärjestelmää uudistettiin merkittävästi vuonna 2010. Tuolloin parannettiin sekä työttömien että työssä olevien mahdollisuuksia osallistua ammatillisesti suuntautuneeseen koulutukseen. Työssä käyville tarkoitettun aikuiskoulutustuen taso nostettiin vastaamaan ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan tasoa ja tuen myöntämisen edellytyksiä yksinkertaistettiin ja selkeytettiin. Osa-aikaisen opiskelun kannusteita parannettiin ottamalla käyttöön soviteltu aikuiskoulutustuki. Uudistus vastasi hyvin sille asetettuihin tavoitteisiin, ja tuen saajien määrä nousi vuoteen 2011 mennessä lähes neljällä tuhannella henkilöllä. Osa-aikaisen opiskelun tukemiseen tarkoitettu soviteltu tuki kiinnostaa kuitenkin tuen hakijoita selvästi vähemmän kuin kokoaikaisen opiskelun tuki, mikä arvellaan johtuvan suojaosan alhaisesta määrästä.

Osa-aikaisen opiskelun kannusteiden parantamiseksi sovitellun aikuiskoulutustuen suojaosaa ehdotetaankin korotettavaksi 127 eurosta 250 euroon. Valiokunta pitää työn ohessa tapahtuvan opiskelun tuen parantamista tarpeellisena ja tärkeänä ja korostaa, että monissa tapauksissa sekä työntekijöille että työnantajille työnteon ja

opiskelun yhteensovittaminen on työntekijän kokoaikaista poissaoloa toimivampi ratkaisu. Opiskelun ja työssäkäynnin yhdistäminen myös tehostaa ammatillisen osaamisen kehittymistä.

Aikuiskoulutustukikausi ehdotetaan pidentäväksi 18 kuukaudesta 19 kuukauteen. Valiokunta kannattaa tukikauden pidentämistä ja katsoo, että se tukee hyvin työssä jaksamista ja ammatillista liikkuvuutta ja siten myös työurien pidentymistä.

Henkilölle, joka on suorittanut ammatillisen tutkinnon, voidaan myöntää hakemuksesta ammattitutkintostipendi. Stipendin määrä ehdotetaan porrastettavaksi siten, että etuus on korkeampi niille, joilla ei ole ennestään perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa. Saadun selvityksen mukaan aikuiskoulutustukea käyttävät vähiten henkilöt, joilla on alhainen koulutustaso. Valiokunta pitää tärkeänä, että vähän koulutusta saaneita ja vailla ammatillista tutkintoa olevia henkilöitä kannustetaan kehittämään ammatillista osaamistaan.

Ammattitutkintostipendi voidaan myöntää vain henkilölle, joka ei ole täyttänyt 64 vuotta ennen tutkinnon suorittamista. Valiokunta katsoo, että 64 vuoden ikäraja saattaa toimia työurien pidentämiseen tähtäävän tavoitteen vastaisesti antamalla ammatillista kouluttautumista harkitseville väärän mielikuvan läpi työuran ajan jatkuvan osaamisen kehittämisen tärkeydestä. Valiokunta pitää tärkeänä, että aikuiskoulutusjärjestelmää edelleen kehitettäessä selvittää mahdollisuus ikärajan poistamiseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tarja Filatov /sd	Arto Satonen /kok
vpj.	Anne-Mari Virolainen /kok	Mikko Savola /kesk
jäs.	Anna Kontula /vas	Eero Suutari /kok
	Jari Lindström /ps	Katja Taimela /sd
	Eeva-Maria Maijala /kesk	Jani Toivola /vihr
	Lea Mäkipää /ps	Maria Tolppanen /ps
	Annika Saarikko /kesk	vjäs. Jukka Kärnä /sd.
	Sari Sarkomaa /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

nauvotteleva virkamies Marjaana
Kinnunen.